

İstatistik Adı

Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın amacı: Türkiye'nin döviz likiditesini göstermesi amacıyla, kullanılabilir durumdaki brüt rezervleri ve yabancı para cinsinden kısa vadeli yükümlülükleri tek bir tablo altında derlemek ve verilerin diğer ülke verileriyle karşılaştırılabilmesini sağlamaktır. Bunun yanı sıra, Uluslararası Para Fonu (IMF)'nin Özel Veri Yayımlama Standartları (SDDS) kapsamında yayımlanması gereken istatistiklerden birisidir.

Verinin tanımı: Tablo, uluslararası rezervlere ek olarak, kalan vadeye göre vadesine en çok 1 yıl kalmış döviz varlıklarından önceden belirlenmiş çıkışları ve şarta bağlı kısa dönem net çıkışları gösteren detaylı bilgileri kapsamaktadır.

İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:

Resmi Rezerv Varlıkları ve Diğer Döviz Varlıkları: Resmi rezerv varlıkları; döviz varlıkları, parasal altın (tabloda sadece altın olarak geçer), SDR'lar, IMF rezerv pozisyonu ve diğer döviz varlıklarından oluşur. Döviz varlıkları, menkul kıymetler, efektif mevcudu ve depo hesaplarından oluşmaktadır. Döviz varlıkları, yurt içi ve yurt dışı bankalarla yapılan finansal türev işlemleri kaynaklı varlıkları da içermektedir. Menkul kıymetler ise, yurtdışı borsalardan satın alınmış sabit getirili devlet ve/veya hazine tahvillerini göstermektedir. IMF Rezerv Pozisyonu, Türkiye'nin IMF nezdinde bulunan ve her an kullanıma hazır olan yabancı para varlıklarıdır. SDR'lar, IMF tarafından üye ülkelerin kota oranlarına göre dağıtılan SDR cinsi uluslararası rezervlerdir. Altın kalemi, tamamı TCMB'ye ait olan, uluslararası kabul görmüş bir kuruluşun damgasını ve seri numarasını taşıyan bar veya külçe şeklindeki altın varlıkları içermektedir. Menkul kıymetler ve altın, piyasa fiyatı üzerinden değerlendirilmektedir. Diğer döviz varlıkları, parasal otoritenin kullanımına hazır olan, ancak resmi rezerv varlıkları altındaki diğer kalemlerin altında yer almayan varlıklardan oluşmaktadır.

Döviz Varlıklarından Önceden Belirlenmiş Kısa Dönem Net Çıkışlar: Kalan vadeye göre vadesi bir yıl içinde gelecek olan döviz kredileri, menkul kıymetler ve mevduat yükümlülüklerinden oluşmaktadır. Bu başlık altında şunlar kaydedilmektedir: a) Merkezi Yönetim (tahvil ihraçları dahil) ve TCMB'nin dış yükümlülüklerinden (yurt dışı bankaların TCMB nezdindeki depoları dahil) bir yıl içinde ödenecek anapara ve faiz borçları, b) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından döviz üzerinden ihraç edilen devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin anapara ve faiz ödemeleri, c) Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesaplarından yapılacak anapara ve faiz ödemeleri, d) Merkez Bankası'nın yurt içi ve yurt dışı bankalarla yaptığı türev işlemlerden (örneğin swap işlemleri) kaynaklanan ve bilanço dışında takip edilen yükümlülükleri ile yurt içi bankalarla yapılan TL depoları karşılığı döviz depoları ihaleleri, e) Yurt içi bankalarla yapılan TCMB döviz karşılığı TL swap işlemlerinden depo işlemine dönen işlemler.

Döviz Varlıklarından Şarta Bağlı Kısa Dönem Net Çıkışlar: Bu başlık altında, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından geri ödemesine garanti verilen kamu kesimi döviz kredilerinden bir yıl içinde ödenecek anapara ve faiz tutarları ve "diğer şarta bağlı yükümlülükler" kaydedilmektedir. "Diğer şarta bağlı yükümlülükler" ise, kalan vadesi bir yıldan uzun olan Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesapları ile Merkez Bankası bilançosundaki diğer yükümlülüklerden "döviz ve altın cinsinden zorunlu karşılıklar bloke hesabını" ve "akreditifleri" kapsamaktadır.

Son tabloda bulunan rezervlerin döviz kompozisyonu kalemi ise, ilk tablodaki Resmi Rezerv Varlıkları kaleminin, SDR sepetindeki paralar bazında ayrımını gösterir.

Sınıflamalar: IMF tarafından yayımlanan International Reserves and Foreign Currency Liquidity: Guidelines for a Data Template, 2013 (Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi El Kitabı, 2013) yayınında yer alan sınıflamadır.

Hedef kitle: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı gibi kamu kurum ve kuruluşları ile IMF'dir.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiyedir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Sektörel kapsam: TCMB ve Merkezi Yönetimin içinde yer aldığı Mali Sektördür.

Zaman kapsamı: Veriler, Ağustos 2000 döneminden başlamakta olup, verilerin ait olduğu dönem itibarıyla tablodaki verilerin stok değerlerini göstermektedir.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Yoktur.

İstatistiksel birim: Raporlama yapan birimdir.

Temel dönem/yıl: Yoktur.

Referans dönemi: Bir önceki ay.

Ölçü birimi:

Değişken/Gösterge	Ölçü Birimi
Tüm Değişkenler	Milyon ABD doları

Dönemsellik

Verinin toplama sıklığı: Aylık

Verinin yayımlama sıklığı: Aylık

Zamanlılık

Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi

İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün):
30

Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 30

Kamuoyunun Bilgiye Erişimi

Yayımlama takviminin önceden duyurulması

Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Yayımlama takvimi kamuoyuna önceden duyurulmaktadır. Her yılın ilk işgünü internet sitemizde yayımlanmaktadır.

Veri yayımlama takviminin internet adresi: [Veri Yayımlama Takvimi](#)

Veri dağıtım politikası: Her ayın internet sayfasında yayını gerçekleştikten sonra bankamıza üye abone kurum ve kuruluşlara ilgili tablonun yayımlandığına dair bilgi verilmektedir.

Eş zamanlı yayımlama

Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor.

Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır

Bütünlük

Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik

İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Ödemeler Dengesi Müdürlüğü sorumludur.

Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan protokol gereği veriler, aylık yazışmayla talep edilmektedir.

Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır."

İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda 5 kişi çalışıyor olup, çalışanların hepsi üniversite/yüksek lisans mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Tablo hazırlama sürecinde herhangi bir teknik sorunla karşılaşıldığında Bankamız Bilgi İşlem birimi tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır.

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere web ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" çalışması yapılmaktadır.

Kalite politikası: Verilerin uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanması; zamanlilik ve tutarlılık açısından öncü ülkelerden biri olmak.

Kalitenin izlenmesi: Verilerin kalitesine ilişkin bir sorun bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu konuda planlanan herhangi bir girişim bulunmamaktadır.

İstatistiklerin yansızlığı: TCMB ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan alınan tüm idari kayıtlar, doğrudan tabloya yansıtılmaktadır. İstatistikler yansızdır.

Veri kaynakları: TCMB ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan alınan idari kayıtlar.

Yöntem: TCMB ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan sağlanan bilgiler, doğrudan yansıtıldığı için herhangi bir örnekleme veya tahmin yöntemi kullanılmamaktadır.

Dağıtım şekilleri: Tablo, pdf olarak web sitemizde yayımlanmakta olup, referans dönemin gelişmeleri de aynı yerde özetlenmektedir.

İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tekzip: Veriler yayımlandıktan sonra yayım organlarında hatalı kullanımı önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.

İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak verilerin zamanında yayımlanması.

Mevsimsel düzeltme: Veriler, mevsimsellik içermemekte olup, mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.

	İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat: <ul style="list-style-type: none">1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar
Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi	Yoktur.
İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması	Yorum yapılmadan yayımlanıyor.
Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildirimi	Revizyon takvimi: Veriler ilk yayımlandığında kesindir ve veri kaynaklarında bir değişiklik olmadığı müddetçe düzenli revizyona tabi değildir. Ancak, yılsonu verisi, TCMB'nin Genel Kurul Toplantısı'nda bilançonun kesinleşmesinin ardından revize edilir. Bunun dışında; istatistikleri oluşturan verilerde yüksek tutarlı değişiklik yapılması gerektiğinde, kamuoyuna bilgi verme kaydıyla, daha eski yıllara ait istatistikler güncellenebilmektedir. İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Düzenli revizyon yapılmamaktadır. Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Şu ana kadar büyük bir değişiklik olmamakla beraber, tabloda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler önceden duyurulur.

Kalite

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması	İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ilişkin açıklamalar bu metaveri dokümanında yer almaktadır.
Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması	Verinin içsel tutarlılığı: İstatistikler veri seti içerisinde birbiriyle tutarlıdır. Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir zaman serileri, Ağustos 2000 döneminden başlamaktadır. Söz konusu istatistiklerde seri kırılmaları mevcut değildir. Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi tablosu, diğer veri kaynakları veya istatistikler ile uyumludur.

Notlar

Metaverinin son güncellenme tarihi	18/11/2021
---	------------

“Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi”ne İlişkin Yöntemsel Açıklama

Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü
Ödemeler Dengesi Müdürlüğü

İçindekiler

I-Tanımlar.....	8
Bölüm I-Resmi Rezerv Varlıkları ve Diğer Döviz Varlıkları (yaklaşık piyasa değeri.....	8
Bölüm II-Döviz Varlıklarından Önceden Belirlenmiş Kısa Dönem Net Çıktılar	8
Bölüm III-Döviz Varlıklarından Şarta Bağlı Kısa Dönemli Net Çıktılar.....	8

I- Tanımlar

Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından yürütülmekte olan Özel Veri Yayımlama Standartları (Special Data Dissemination Standards – SDDS) çalışması çerçevesinde hazırlanan “Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi” tablosuna ilişkin bilgiler IMF’nin El Kitabı’nda belirtilen tanım, kapsam ve sınıflandırmalar paralelinde TCMB, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve IMF kaynaklı verilerle üretilmektedir.

Aylık bazda hazırlanan söz konusu tablo, resmi döviz varlıkları ile döviz varlıklarından önceden belirlenmiş (vadeye kalan süreleri de içerecek şekilde) ve şarta bağlı kısa vadeli net olası çekilişleri gösteren detaylı bilgileri kapsamakta olup üç bölümden oluşmaktadır.

Bölüm I- Resmi Rezerv Varlıkları ve Diğer Döviz Varlıkları (Yaklaşık Piyasa Değeri)

Resmi Rezerv Varlıkları:

“Döviz Rezervleri” (menkul kıymetler ile efektif mevcudu ve depo hesapları), “IMF Rezerv Pozisyonu”, “SDR’lar” ve “Altın”dan oluşmaktadır. Döviz varlıkları, yurt içi ve yurt dışı bankalarla yapılan finansal türev işlemleri kaynaklı varlıkları da içermektedir. Menkul kıymetler ve altın, piyasa fiyatı üzerinden değerlendirilmektedir.

Bölüm II- Döviz Varlıklarından Önceden Belirlenmiş Kısa Dönem Net Çıktılar

Döviz Kredileri, Menkul Kıymetler ve Mevduatlar:

Merkezi Yönetimin (tahvil ihraçları dahil) ve TCMB’nin dış yükümlülüklerinden (yurt dışı bankaların TCMB nezdindeki depoları dahil) bir yıl içinde ödenecek anapara ve faiz tutarlarını,

Yurt içi bankalarla yapılan TCMB döviz karşılığı TL swap işlemlerinden depo işlemine dönen tutarlar,

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından döviz üzerinden ihraç edilen ve döviz olarak bir yıl içinde ödenecek olan devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin anapara ve faiz tutarlarını,

Orijinal vadesine bakılmaksızın bir yıl içinde vadesi gelecek Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesapları ile yurt dışı bankalarca Merkez Bankası nezdinde açılan depo hesaplarının anapara ve faiz tutarlarını¹,

Merkez Bankası’nın yurt içi ve yurt dışı bankalarla yaptığı türev işlemlerden (swap işlemleri gibi) kaynaklanan ve bilanço dışında takip edilen yükümlülükleri ile yurt içi bankalarla yapılan TL depoları karşılığı döviz depoları ihalelerini

kapsamaktadır.

Bölüm III- Döviz Varlıklarından Şarta Bağlı Kısa Dönemli Net Çıktılar

Şarta Bağlı Döviz Yükümlülükleri:

a) Bir yıl içinde ödenecek borçlar üzerindeki garantiler:

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından geri ödemesine garanti verilen kamu kesimi döviz kredilerinden bir yıl içinde ödenecek anapara ve faiz tutarlarını kapsamaktadır.

b) Diğer şarta bağlı yükümlülükler:

Kalan vadesi bir yıldan uzun olan Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesapları ile Merkez Bankası bilançosundaki diğer yükümlülüklerden “döviz ve altın cinsinden zorunlu karşılıklar bloke hesabını” ve “akreditifleri” kapsamaktadır.

¹ Tablonun metodolojisi nedeniyle bir yıl içinde vadesi gelecek Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesaplarının anapara ve faiz tutarları ile kalan vadesi bir yıldan uzun olan söz konusu hesaplar sırasıyla Bölüm II ve Bölüm III’te yer almaktadır.